

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.1

ЗАХОДИ ТА МЕХАНІЗМИ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

MEASURES AND MECHANISMS OF HARMONIZATION OF UKRAINIAN LEGISLATION ON ACCOUNTING REPORTING IN CONDITIONS OF EUROPEAN UNION INTEGRATION PROCESSES

Зорій Н.М.

кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

Данилюк І.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економічної кібернетики та інформатики,
Тернопільський національний економічний університет

Спяк Г.І.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри банківського менеджменту та обліку,
Тернопільський національний економічний університет

Розглянуто передумови та визначена необхідність поглиблення співпраці нашої держави з міжнародними організаціями Європи для переходу до наступних стадій інтеграції в сфері бухгалтерського обліку та контролю. Проаналізовано зміни, внесені до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», сформовано рекомендації щодо його вдосконалення. Обґрунтовано необхідність врахування в процесі адаптації законодавства України до вимог ЄС особливостей та обґрунтованих переваг вітчизняної практики обліку, зокрема, в частині контрольної функції, рівня деталізації об'єктів обліку, методик оцінки, калькулювання тощо.

Ключові слова: гармонізація законодавства, бухгалтерський облік, фінансова звітність, глобалізація економіки, правові відносини, внутрішній контроль, аудит.

Рассмотрены предпосылки и определена необходимость углубления сотрудничества нашего государства с международными организациями Европы с целью перехода к следующим стадиям интеграции в сфере бухгалтерского учета и контроля. Проанализированы изменения внесенные в Закон Украины «Про бухгалтерський учет и финансовую отчетность в Украине», сформулированы рекомендации по его усовершенствованию. Обоснована необходимость учета в процессе адаптации законодательства Украины к требованиям ЕС особенностей и обоснованных преимуществ отечественной практики учета, в частности, в части контрольной функции, уровня детализации объектов учета, методик оценки, калькулирования и тому подобное.

Ключевые слова: гармонизация законодательства, бухгалтерский учет, финансовая отчетность, глобалізація економіки, правовые отношения, внутренний контроль, аудит.

The article describes prerequisites and the need to enhance cooperation of our State with international organizations of Europe, which aim is to move to the next stage of integration, in particular in the sphere of accounting

and monitoring. Changes have been incorporated into the Ukrainian Act «About recording and financial reporting in Ukraine», provided recommendations to improve it. Need to take into account is justified in the adaptation process of Ukrainian legislation to the European Union requirements and reasonable benefits of domestic accounting practice, in particular, in part of control function, level of detail accounting facilities, assessment methodologies, calculation and so forth.

Keywords: harmonization of legislation, accounting, financial reporting, globalization of the economy, legal relationship, internal monitoring, audit.

Постановка проблеми. Важливою умовою входження України до Європейського Союзу є відповідність вітчизняних цілей, принципів і норм політики та законодавства правопорядку Євросоюзу, в основу якого покладений так званий «спільний доробок» (acquis communautaire). Особливе значення концепції *acquis communautaire* полягає в гарантуванні однорідності правової системи Євросоюзу, забезпеченні цілісності цієї системи та обов'язковості однакового застосування права в усіх державах-членах ЄС.

Підписання Україною «Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими спільнотами та їх державами-членами (УПС)» (14.06.1994 р.) поклало початок формуванню та прийняттю низки нормативно-правових актів, спрямованих на узгодження позицій щодо правових підходів у різних галузях людської діяльності. Акцент в Угоді зроблено на зміцненні економічних зв'язків між Україною та Європейською Спільнотою, зокрема створенні зони вільної торгівлі та наближенні чинного та майбутнього законодавства України до законодавства Євросоюзу. Це задекларовано Статтею 51 названого документа.

Втім, брак ефективного механізму гармонізації внутрішнього законодавства України з правом Євросоюзу не підтримувало виконання Угоди, що дало привід доповнити її новим документом, яким стала Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС, затверджена законом України від 18 березня 2004 р. № 1629-IV [2].

Сьогодні важливим завданням у сфері узгодженості правових норм України та ЄС є адаптація окремих принципів та норм національного законодавства до законодавства Євросоюзу, зокрема в сфері бухгалтерського обліку та контролю, що й зумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням гармонізації та адаптації українського законодавства до законодавства ЄС у певній мірі приділяли увагу такі науковці: Н.Б. Болотіна, С. Клауверт, К.В. Мельник, В. Муравйов, Н. Мушак та інші. Що стосується безпосередньо бухгалтерського обліку та контролю, варто відзначити таких науковців, як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, М.Р. Лучко, В.М. Пархоменко, В.С. Рудницький та інші. Разом з тим, питання узгодженості окремих положень законодавчих та нормативних актів України та країн Європей-

ського Союзу в сфері бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю та аудиту потребують окремого дослідження та аналізу.

Метою статті є аналіз та визначення стану процесу адаптації українського законодавства з питань бухгалтерського обліку та контролю до законодавства Європейського союзу, а також надання певних рекомендацій щодо покращення механізму адаптації й удосконалення чинної нормативно-правової бази.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гармонізація законодавства України об'єктивно прискорює її інтеграцію до Європейського Союзу, водночас, цей процес має враховувати характер відносин сторін, що визначає особливі способи та принципи його здійснення.

Процес гармонізації українського законодавства з правом Євросоюзу розпочався ще до набуття чинності УПС, торкнувшись регулювання конкуренції, трудових і соціальних відносин. Зазначений період можна вважати етапом добровільної гармонізації. Його характерними рисами є відсутність конкретних зобов'язань сторін у цій сфері, а також односторонність діяльності України в гармонізації свого законодавства з правом Євросоюзу (за відсутності погодження з європейськими інтеграційними організаціями). І знову ж таки, цей процес не можна вважати зовсім стихійним, оскільки Українська держава мала можливість використовувати певні акти органів Європейського співтовариства, а також аналізувати практику інших країн з гармонізації власного національного законодавства з правом ЄС.

«Спільний доробок» у розділі 11 Загальнодержавної програми визначається як «правова система Європейського Союзу, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках Європейського співтовариства, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ». Вже з цього визначення *acquis communautaire* випливає, що порівняно з Програмою інтеграції України до ЄС Загальнодержавна програма значно поглиблює зміст «спільного доробку», відповідно до якого повинні бути адаптовані закони України та інші нормативно-правові акти.

У ній, зокрема зазначено, що Україна вживе заходів для забезпечення поступового приведення власного законодавства у відповідність до законодавства Спільноти. Основну увагу при цьому заплановано приділити досягненню

первинної адекватності законів в таких галузях: митне право, право компаній, банківське право, бухгалтерський облік та оподаткування компаній, інтелектуальна власність, охорона праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупівлі, охорона здоров'я та життя людей, тварин і рослин, довкілля, захист прав споживачів, непряме оподаткування, технічні правила і стандарти, закони та інструкції щодо ядерної енергії, транспорт [2].

Розвиток сучасного суспільства тісно пов'язаний з глобалізацією економіки та належним їй процесом розширення міждержавних економічних відносин в усіх галузях діяльності, у результаті чого формується об'єктивна потреба в створенні єдиних підходів до однієї з основних функцій управління – обліку. Зважаючи на той факт, що стандартизації й уніфікації у цьому процесі відводиться ключова роль, варто досліджувати можливість наближення й адаптації вітчизняної системи обліку до єдиних засад. Загалом йдеться не про зміну основоположних загальних теоретичних основ обліку, а про формування адекватної надбудови, яка, з точки зору філософії обліку, може й повинна розвиватися та вдосконалюватися відповідно до сучасних потреб [16, с. 152].

Не применшуючи ролі та значення узгодження законодавчих норм щодо інших галузей, варто відзначити, що найбільші труднощі цього процесу пов'язані з проблемою законодавчого регулювання бухгалтерського обліку, звітності та оподаткування. Попри те, що Україна приділяє цим питанням багато уваги, досягти вирішення усіх проблемних аспектів до сьогодні ще не вдалося. Численні наукові дослідження, в яких є низка раціональних пропозицій з цього напрямку, не реалізовані на практиці й продовжують залишатися лише теоретичними рекомендаціями.

Певним чином це пов'язано з тим, що в більшості публікацій розгляд питань, пов'язаних з бухгалтерським обліком, здійснюється не з позиції узгодження, а адаптації вітчизняного законодавства до законодавства ЄС. Ці категорії мають різне семантичне значення. Узгодження (узгодженість) за визначенням, поданим в Економічній енциклопедії, це надання чому-небудь відповідності до чогось, єдності з чимось; встановлення єдності між чимось [10]. Натомість, адаптація (за одним із означень) походить від латинського «*adapto*» – пристосовую й означає пристосування до умов певного середовища і результат цього процесу [11]. Згідно іншого означення, адаптація походить від пізньолатинського слова «*adaptatio*» – пристосування й позиціонується як здатність системи цілеспрямовано набувати пристосування у складних середовищах, а також сам процес такого пристосовування. Адаптивні системи звичайно описуються в термінах цілі (мети). Процес адаптації до середовища, котре характеризується висо-

кою невизначеністю, дає змогу системі забезпечувати досягнення деяких суттєвих цілей в умовах недостатньої апріорної інформації щодо середовища. У процесі пристосування можуть змінюватись як кількісні характеристики системи, так і її структура. Чим суттєвішими є зміни середовища, тим глибші перетворення структури системи, що призводять до адаптації в нових умовах. Різноманіття умов, до яких може адаптуватися система, вимірює ступінь її адаптивності [12].

Як свідчать ці означення, перша категорія має більш вузький спектр складових і передбачає також взаємні дії. Тобто можливе не лише одностороннє спрямування законодавчих норм, а варіанти пошуку спільних позицій. З точки зору принципів, які є пріоритетними для Співдружності країн ЄС, ця категорія їм повністю відповідає, оскільки передбачає демократичний підхід до вирішення наявних проблем. Щодо категорії «адаптації», то вона, по-перше, категорично відмежовує можливість паритетних рішень, а по-друге, охоплює значно ширше коло питань, які мають бути вирішені. У зв'язку з цим, така своєрідна всеохоплюваність часто нівелює ключові ідеї та перешкоджає прогресу у виконанні запланованих заходів.

У цьому контексті справедливим є твердження О.Г. Чепець та О.М. Губарик, які вказують на те, що прості спроби вилучення та переносу бухгалтерських принципів інших країн чи механічне використання облікових стандартів Комітету з міжнародних стандартів фінансової звітності не можуть дати бажаних результатів через низку причин [17]. Акцент на врахуванні національних особливостей та рівні розвитку економіки насправді дасть змогу більш зважено підійти до удосконалення чинного законодавства. Визнання національної специфіки та ментальності вимагає пошуку найбільш адекватних рішень щодо організації, методології та методики обліку.

Дотримання першого підходу містить у собі можливість взаємного удосконалення та застосування найбільш позитивного досвіду. Також не варто ігнорувати той факт, що вітчизняна практика обліку має низку обґрунтованих переваг, особливо в частині контрольної функції, рівня деталізації відображення об'єктів обліку, побудові міжструктурних зв'язків і документообігу тощо. Також несправедливо занедбаним є процес використання облікових показників з метою планування діяльності, який в умовах командно-адміністративної системи функціонував доволі ефективно. Достатньо зваженими були також методики оцінки, калькулювання, напрацювання щодо ведення нормативного обліку, порядок формування звітності. Загалом слід визнати, що низка цих позитивних рис бухгалтерського обліку залишається актуальною і сьогодні. Тому ігнорування такого досвіду негативно позначається на якості результатної

інформації та інформаційній базі управління діяльністю суб'єктів господарювання загалом.

В рамках здійснення узгоджувальних дій і заходів Угодою про партнерство та співробітництво, а також Загальнодержавною програмою передбачено надання Спільнотою Європейського Союзу технічної підтримки для реалізації означених заходів, яка може включати зокрема: обмін експертами; завчасне надання інформації, особливо стосовно відповідного законодавства; організацію семінарів; професійну підготовку; допомогу в здійсненні перекладу законодавства Спільноти у відповідних секторах [14].

Вимоги цих документів були реалізовані через проведення низки спільних міжнародних конференцій, здійснення навчання та підвищення кваліфікації українських фахівців, а також організацію заходів, спрямованих на вирішення проблем, що пов'язані з різними галузевими питаннями, які виникають в процесі імплементації європейських норм.

Зокрема, у рамках проекту «Англійська для державних службовців, задіяних в процесі інте-

грації в ЄС» та Меморандуму про співпрацю між Школою вищого корпусу державної служби та Британською Радою з лютого по грудень 2012 року навчання з англійської мови пройшли 391 державний службовець центральних органів виконавчої влади, з яких 191 особа навчання закінчили у 2013 році. Здійснювалась робота щодо залучення міжнародної технічної допомоги для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва. Протягом 2012 року 1320 українських державних службовців взяли участь у 70 заходах, організованих у рамках інструменту TAIEХ, серед яких 8 заходів проведено за ініціативою Європейської Комісії, 62 – за ініціативою України [6, с. 28-34]. Однак суттєвим недоліком є те, що заходи, проведені у таких сферах, як свобода, безпека та юстиція (16 заходів), внутрішній ринок (40 заходів), транспорт, навколишнє середовище та енергетика (6 заходів), сільське господарство та безпека харчових продуктів (8 заходів) [6, с. 31], в той час

Таблиця 1

Прогресивний план адаптації законодавства України до законодавства ЄС (Витяг)*

№	Найменування заходу	Джерела <i>acquis communautaire</i> , які регулюють правовідносини у відповідній сфері	Обґрунтування необхідності виконання заходу	Строк виконання	Відпові дальні за виконання
2.6.	Внесення зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та до відповідних наказів Міністерства фінансів України стосовно: - загальних вимог до фінансової звітності, подання фінансових звітів, звітів про результати фінансової діяльності, складання та подання фінансових звітів суб'єктів малого підприємництва з урахуванням положень Четвертої Директиви Ради ЄС № 78/660/ЄЕС; - консолідованої фінансової звітності про прибутки та збитки юридичних з урахуванням Сьомої Директиви Ради ЄС № 83/349/ЄЕС; - уніфікації бухгалтерського обліку підприємств з урахуванням Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1606/2002	Четверта Директива Ради ЄС від 25.07.1978, що базується на Статті 54(3)(g) Договору про заснування ЄС щодо річних рахунків окремих типів компаній (№ 78/660/ЄЕС) Сьома Директива Ради ЄС від 13.06.1983, що базується на Статті 54(3)(g) Договору про заснування ЄС щодо консолідованих рахунків (№ 83/349/ЄЕС) Регламент (ЄС) № 1606/2002 Європейського парламенту та Ради ЄС від 19.07.2002 про застосування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку	Абзац 8 пріоритету підрозділу 7 «Інші сфери співробітництва» Розділу III «Операційна частина» Порядку денного асоціації Україна ЄС «сприяти дотриманню міжнародних стандартів бухгалтерського обліку всіма зареєстрованими на національному рівні товариствами, зокрема шляхом створення відповідного механізму для досягнення цієї мети». Додаток до розділу «Законодавство про заснування та діяльність компаній» проекту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС	Протягом 2 років після набуття чинності Угодою про асоціацію між Україною та ЄС 2012	Міністерство фінансів України

Примітки: * Сформовано на основі [8]

як проблематика бухгалтерського обліку у них не була представлена. Натомість справедливо відзначити, що остання активно обговорювалась на численних міжнародних науково-практичних конференціях, симпозіумах і круглих столах, що дозволило сформулювати низку рішень, які надалі були використані з метою удосконалення вітчизняного законодавства.

Суттєву роль в організації й проведенні таких заходів відіграло Казначейське Співтовариство мережі «PEMPAL» (мережа взаємного навчання та обміну досвідом у сфері державних витрат і управління фінансами між фахівцями із країн Середньої Азії, Центральної та Східної Європи). Зокрема, 24-26 квітня 2013 р. у Києві за сприяння Державної казначейської служби України відбувся міжнародний семінар Казначейського Співтовариства мережі «PEMPAL» «Внутрішній контроль та роль сучасного казначейства» за участю представників Світового банку, міністерств фінансів країн-членів Казначейського Співтовариства мережі «PEMPAL», а також Голів казначейських служб Російської Федерації, Албанії, Болгарії та Хорватії [6, с. 25].

Попри це, слід вказати на недостатню активність розвитку цього напрямку узгодження законодавства. Причиною цього слід визнати той факт, що незважаючи на виняткову важливість бухгалтерського обліку в контексті забезпечення прозорості, достовірності та ролі в управлінні, Прогресивним планом адаптації законодавства України до законодавства ЄС, схваленим протокольним рішенням Координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС 10 червня 2011 р., у відповідному розділі (Р.2) з шести передбачених заходів, лише один присвячений уніфікації обліку й звітності (табл. 1).

Слід підкреслити, що цей пункт плану достатньо успішно реалізований, оскільки був прийнятий Закон України від 12 травня 2011 р. № 3332-VI «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Основні позиції, які були врегульовані, стосуються термінологічних доповнень, позиціонування міжнародних стандартів, окреслення строків подання звітності тощо (рис. 1).

Рис. 1. Удосконалення Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відповідно до законодавства ЄС*

Примітки: * сформовано на основі [9]

Як свідчить аналіз внесених уточнень та доповнень до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та формування інших нормативних актів на засадах наближення вітчизняного законодавства до вимог Європейського Союзу, в нашій країні створюються більш досконалі правові засади обліку й складання фінансової звітності. В їх основу покладаються постулати міжнародних стандартів [1, с. 126]. Це забезпечує подальшу гармонізацію національного бухгалтерського законодавства з нормами, встановленими Європейським Парламентом та Радою ЄС.

До слова, позитивно слід оцінити наявність в переліку запланованих Прогресивним планом адаптації законодавства України до законодавства ЄС заходів позицій щодо ухвалення Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про аудиторську діяльність» (щодо визначення умов проходження стажування для набуття права на здійснення аудиторської діяльності в Україні; щодо рівня освіти фізичних

осіб, які можуть бути допущені до проведення обов'язкового аудиту) і Внесення змін до Положення про сертифікацію аудиторів, затвердженого рішенням Аудиторської палати України від 31 травня 2007 р. № 178/6 (щодо рівня освіти фізичних осіб) [8].

Прийняття нових норм не лише сприятиме підвищенню якості аудиту та рівня професійності аудиторських кадрів, а й сприятиме зростанню довіри зарубіжних партнерів до їх діяльності. Окрім цього, такий підхід означає зростання можливостей мобільності аудиторських послуг і самих аудиторів. Варто визнати, що кадрова підготовка є ключовою основою ефективності впровадження в практику нових бухгалтерських норм, поліпшення організації ведення документації та прогресу в наблизненні вітчизняної облікової практики до міжнародних вимог. Суттєве значення при цьому має правильне врахування індивідуальних і соціальних чинників, що впливають на особистісну мотивацію та поведінку людини.

М.Р. Лучко та І.С. Ревасевич з цього приводу відзначають, що врахування цих чинників сприятиме стабілізації особистісної адаптованості облікових працівників і гармонізації їхніх взаємин із зовнішнім середовищем, а також дозволить покращити рівень персональної пристосованості до мінливих вимог оточення. Також на думку названих науковців, це сприяє ефективному розгортанню адаптаційних процесів і має вагоме значення для формування самодостатньої професійно зрілої особистості, здатної активно взаємодіяти із соціумом, конструктивно розв'язувати життєвоважливі проблеми, спроможної всебічно реалізувати власний творчий потенціал [4, с. 19].

Така позиція не викликає заперечень і сумнівів, однак вимагає докладання значних зусиль в питаннях підвищення якості освіти та підготовки і перепідготовки кадрів. Не вдаючись до деталізації цього проблемного напрямку, який вимагає більш глибокого дослідження можливостей удосконалення навчального процесу, зауважимо, що певні зрушення в цьому плані слід

пов'язати з прийняттям Закону України «Про вищу освіту». Однією з найвагоміших проблем, яка гальмує практично усі процеси, починаючи від удосконалення нормативної бази й закінчуючи підготовкою висококваліфікованих кадрів, є дефіцит фінансового забезпечення.

Тому справедливою є позиція О.І. Стрельнікова, який вважає, що для виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері бухгалтерського обліку, виконання заходів з впровадження МСФЗ в Україні необхідно, щоб ці напрямки були в повному обсязі профінансовані. Названий науковець пропонує два можливі шляхи подолання цієї проблеми: 1) фінансування програм з модернізації обліку покласти на державу; 2) для вирішення питань додаткового інвестування необхідно брати участь у виконанні програм міжнародних фінансових інститутів та міжнародних фондів, діяльність яких спрямована на створення глобальної системи бухгалтерського обліку [13, с. 14].

Це сприяє вирішенню не лише фінансової сторони питання, а й дає змогу більш активно впроваджувати передовий досвід удосконалення обліку та контролю. Зокрема, цінною є співпраця між науковими інституціями, професійними організаціями та участь у різних міжнародних проектах. Зокрема, розробка проекту Twinning «Допомога Державній фінансовій інспекції України у перебудові функції інспектування у зв'язку із запровадженням системи державного внутрішнього фінансового контролю європейського зразка» має на меті вирішення різних проблемних питань, пов'язаних не лише з покращенням обліку та контролю, а й з відповідним удосконаленням нормативно-правового забезпечення їх здійснення (табл. 2).

В рамках цього проекту передбачено забезпечення подальшого покращення системи внутрішнього контролю, включаючи функціонально незалежний внутрішній аудит в органах державної влади, шляхом гармонізації з загальновідомими міжнародними стандартами і методологіями та найкращою практикою ЄС. Також

Таблиця 2

Програмні завдання проекту Twinning «Допомога Державній фінансовій інспекції України у перебудові функції інспектування у зв'язку із запровадженням системи державного внутрішнього фінансового контролю європейського зразка» (станом на 30.09.2014 р.)*

№ п/п	Завдання	Стадія виконання
1	Підготовка проекту Twinning «Допомога Державній фінансовій інспекції України у перебудові функції інспектування у зв'язку із запровадженням системи державного внутрішнього фінансового контролю європейського зразка», бенефіціаром якого виступає Державна фінансова інспекція України (знаходиться на стадії підготовки детального технічного завдання проекту 5 (Twinning Fiche)).	На стадії виконання
2	Підготовка проекту Twinning для Державної казначейської служби України «Гармонізація системи державного бухгалтерського обліку України до стандартів IPSAS» (знаходиться на стадії підготовки детального технічного завдання проекту (Twinning Fiche))	На стадії виконання

Примітки: * Сформовано на основі [3; 7]

планується, що сторони посилюватимуть співробітництво у всіх сферах законодавства про товариства, корпоративне управління, бухгалтерський облік та аудит шляхом обміну досвідом та інформацією щодо їх найкращих практик і діючих регуляторних рамок [3; 15].

Виняткове значення у забезпеченні виконання намічених завдань має також формування обґрунтованої структури та належне функціонування інституційного механізму як на парламентському, так і на урядовому рівнях. На сьогоднішній день до його складу в Україні входять: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції, Координаційна рада з адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу й інші інституції, які виконують конкретні функції (рис. 2).

Координацію парламентської роботи у сфері адаптації законодавства виконує Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (далі – Комітет ЄІ ВРУ).

Варто зазначити, що Міністерство юстиції України стало спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, про що визначено Указом Президента від 6 квітня 2011 року № 395 «Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України».

У напрямку забезпечення міжвідомчої координації діяльності з адаптації законодавства у 2004 році було створено Координаційну раду з адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, яку очолює Прем'єр-міністр України.

З-поміж багатьох функцій Координаційної ради варто виділити експертно-аналітичну, правову, інформаційну та іншу підтримку діяльності Кабінету Міністрів України; Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра України, керівництва Секретаріату з питань здійснення державної політики у сфері інтеграції України до ЄС, зокрема, щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Висновок. Загалом можна стверджувати, що Україна зробила вагомі кроки у векторі гармонізації вітчизняного законодавства, уміло використовуючи позитивний досвід Євросоюзу, та імплементуючи ті положення його законодавства, які сприяють ефективнішому регулюванню бухгалтерського обліку. Головним у цій площині є відповідність змін, котрі проводяться, національним інтересам, що на нашу думку забезпечується уникненням сліпого копіювання євростандартів або безальтернативної згоди з політикою Європи, навіть, якщо вона добре зарекомендувала себе в інших країнах-членах ЄС.

Рис. 2. Інституційний механізм гармонізації законодавства України

Примітки: * сформовано на основі [15].

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Данилюк І.В. Фінансова звітність: аналіз вимог міжнародних стандартів та подальші напрями адаптації національної системи обліку до МСФЗ / І.В. Данилюк, Н.М. Зорій // Галицький економічний вісник. – 2014. – № 1 (44). – С. 125-131.
2. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
3. Інформація національного агентства України з питань Державної служби про виконання Порядку денного асоціації Україна – ЄС за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/user/Downloads/PDA_VERESEN.pdf.
4. Лучко М.Р. Особистісна адаптованість бухгалтера як провідна характеристика його професіоналізму / М.Р. Лучко, І.С. Ревасевич // Незалежний аудитор. – 2012. – № 1. – С. 10-19.
5. Лучко М.Р. Контроль у державному секторі економіки [Текст]: навч. посіб. / М.Р. Лучко, Н.М. Зорій, Н.М. Хорунжак. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 286 с.
6. На шляху інтеграції України до ЄС [Електронний ресурс] // Інформаційний бюлетень з євроінтеграційних питань. – 2013. – № 2 (квітень). – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/docs/Euro_bulletin-2.pdf.
7. Порядок денний асоціації Україна – ЄС для підготовки та сприяння імплементації Угоди про асоціацію [Електронний документ] : Порядок, Нота, Міжнародний документ від 20.11.2009, 12.11.2009. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_990.
8. Прогресивний план адаптації законодавства України до законодавства ЄС [Електронний ресурс] : схвалено протокольним рішенням Координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС 10 червня 2011 р. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247677455&cat_id=247677375.
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
10. Словопедія. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/32/53411/32514.html>.
11. Словопедія. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/39/53392/260654.html>.
12. Словопедія. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/53/53392/362976.html>.
13. Стрельніков О.І. Механізми державного регулювання національної системи бухгалтерського обліку в Україні : автореф. дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / О.І. Стрельніков; Донець. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2009. – 20 с.
14. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими спільнотами та їх державами-членами (УПС) [Електронний ресурс] : протокол, Міжнародний документ від 14.06.1994 р. // Україна, ЄС, Бельгія та ін. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012.
15. Загальна довідка [Електронний ресурс] // Урядовий портал. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247677455&cat_id=247677375.
16. Хорунжак Н.М. Проблеми та передумови уніфікації обліку в бюджетній сфері / Надія Хорунжак // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 152-156.
17. Чепець О.Г., Губарик О.М. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами [Електронний ресурс] / О.Г. Чепець, О.М. Губарик // Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 3. – 2012. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif_9_3/60.pdf.